

ע"פ 4104/11/15 - מדינת ישראל נגד עאדל אבו ריש, מועאד אבו ריש

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 4104-11-15 מדינת ישראל נ' אבו ריש 07 ינואר 2016

עפ"ג 36884-11-15 אבו ריש נ' מדינת ישראל

בפני הרכב כב' השופטים: השופט י' גריל, שופט בכיר

השופטת ב' בר-זיו

השופט ש' ברלינר, שופט עמית

מדינת ישראל

המערערת (המשיבה)

ע"י ב"כ עו"ד ניר פיינר

לפי כתב הסמכה מטעם היועץ המשפטי לממשלה

נגד

המשיבים (המערערים)

1. עאדל אבו ריש

2. מועאד אבו ריש

שניהם ע"י ב"כ עו"ד חוסין זגיר

פסק דין

א. בפנינו שני ערעורים שהדין בהם אוחד על גזר דינו של בית משפט השלום בחיפה (סגנית הנשיא כב' השופטת אורית קנטור) ב- ת"פ 11786-02-13 מיום 20.9.15 לפיו נדון כל אחד משני הנאשמים (המערערים בע"פ 36884-11-15) לתשלום קנס בסך של 10,000 ₪ או שלושה חודשי מאסר תמורתו, ב- 20 תשלומים חודשיים החל מיום 20.10.15, בנוסף לחתימה על התחייבות כספית בסכום של 20,000 ₪ להימנע מלעבור עבירה בניגוד לחוק להגנת חיית הבר במשך שלוש שנים, וכן נקבע שרובה הציד הדו-קני יוחזר לידי המערער מס' 2 כפוף להצגת רישיון נשק ורישיון ציד ברי תוקף ובלבד שהמערער מס' 2 ישיג את האישורים הדרושים עד ליום 20.3.16, ואם לא ישיגם עד אז יחולט הנשק לטובת אוצר המדינה.

ב. הנסיבות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה:

המערער מס' 1 בעפ"ג 36884-11-15 (שהוא הנאשם מס' 1) עאדל בן מועאד אבו ריש, יליד 1994, הוא בנו של המערער מס' 2 (שהוא הנאשם מס' 2) מועאד בן עבדאללה אבו ריש, יליד 1965.

בכתב האישום שהגישה המדינה כנגד שני המערערים נטען, כי בתאריך 26.9.12, יום הכיפורים, שעה 10:30 לפני הצהריים, בשטח פתוח ברכס יודפת במטעי הזיתים של עראבה וסח'נין, עסקו שני המערערים בציד חוגלות באמצעות רובה ציד דו-קני. המערערים נסעו בשטח הציד ברכב סנדר בו נהג המערער מס' 2. במושב שמאחוריו ישב בנו, המערער מס' 1 ולרגליו היתה מונחת שקית ובה שבע חוגלות יריות טריות ומדממות.

כן נמצאו ברכב רובה הצייד, כדורי ציד רבים, תרמילים של כדורי ציד שנורו. ברכב גם נמצאו נוצות של חוגלה ושל כחלי רון, שהן חיות בר מוגנות.

למערער מס' 1 לא היה רישיון ציד, ולשני המערערים לא היה היתר למעשיהם.

ג. המשיבה-המדינה ייחסה לשני המערערים את העבירות הבאות:

1. ציד חיות בר מוגנת בניגוד לסעיפים 2 ו-14(ב) לחוק להגנת חיות הבר, התשט"ו-1995 (להלן: "החוק") וסעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. החזקת חיות בר מוגנת בניגוד לסעיף 8(א)(3) ו-14(א) לחוק, וסעיף 29 של חוק העונשין.

3. ציד ללא רישיון ציד בניגוד לסעיפים 2 ו-14 של החוק (עבירה זו מתייחסת למערער מס' 1 בלבד).

ד. בישיבת בית משפט קמא מיום 9.7.13 כפרו המערערים בעובדות כתב האישום, פרט לכך שהם היו ברכב, ביום הכיפורים, בנסיעה.

בין היתר נטען, שהמערער מס' 2 כופר בעבירת הצייד ובעובדות המיוחסות וכן כופר הוא בהחזקת חיות בר מוגנות ובצייד ללא רישיון ציד. עוד נטען בין היתר, שלא היתה ברכב שקית עם חוגלות מתות. היה ברכב רובה ציד, אך לא נמצאו נוצות של כחלי רון ושל חוגלה.

ה. התיק נקבע לשמיעת הוכחות ובפני בית משפט קמא נפרשה מסכת הראיות המלאה מטעם המדינה. בטרם נשמעה פרשת ההגנה, בישיבת בית משפט קמא מיום 12.2.15 ביקשו המערערים לאפשר להם לחזור בהם מן הכפירה ובית משפט קמא נעתר לכך.

ביום 2.7.15 הודו המערערים בעובדות כתב האישום ולפיכך הרשיעם בית משפט קמא בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום.

ו. ביום 2.8.15 הגיש ב"כ המערערים בקשה לבית משפט קמא לפי סעיף 74 של חוק סדר הדין הפלילי להורות למשיבה להמציא רשימה מוסדית בדבר רשימת ההיתרים ו/או הרישיונות שהונפקו על ידי המשיבה לציד חיות בר מוגנת, לרבות חיות בר מוגנת מסוג חוגלה החל מיום 1.9.08 ועד מועד הגשת הבקשה בציון פרטי מקבלי ההיתרים, סוגי חיות הבר המוגנות שהותר צידם, והאזורים בהם הותר צידם.

בתגובת המדינה מיום 1.9.15 נתבקשה דחיית הבקשה לפי סעיף 74 של חוק סדר הדין הפלילי בנימוק, בין היתר, שבמהלך המשפט, ומשנדחו טענותיהם המקדמיות השונות, חזרו בהם המערערים מכפירתם והתיק נקבע לטיעונים לעונש, ובבקשה נשוא הדיון יש ניסיון לחזור על טענות אותן דחה בית משפט קמא בפעמים הקודמות, תוך יציקת תוכן חדש בדמות בקשה לגילוי היתר ציד חיית בר מוגנת.

ז. בדיון שהתקיים בפני בית משפט קמא נדחתה הבקשה להורות למדינה להעביר לידי ההגנה את החומר נשוא הבקשה להמצאת מסמכים מכח סעיף 74 של החדס"פ. בית משפט קמא כתב בהחלטתו זו:

**"לטעמי אין מדובר בחומר חקירה שמקומו כעת בשלב הטיעונים לעונש. אם סבר הסנגור כי יש בידו להוכיח טענה של הגנה מן הצדק, היה עליו לעשות כן לרבות הגשת בקשה זו לערכאה מקבילה לערכאה הדיונית מבעוד מועד.
כעת משהורשעו הנאשמים על פי הודאתם, אין מקום להורות המבוקש. אם מבקש הסנגור לתקוף את החלטת הרשות שלא ליתן היתרים לנאשמים דכאן הדרך פתוחה בפניו בערכאות המתאימות".**

ח. לאחר החלטה זו שמע בית משפט קמא את הטיעונים לעונש. ב"כ המדינה ציין שהודאת המערערים באה לאחר שפרשת התביעה נשמעה במלואה, והוגשו במהלך המשפט בקשות רבות באופן שהתיק שתחילתו בפברואר 2013 הסתיים בספטמבר 2015.

ב"כ המדינה עמד על כך שהמערער מס' 2 היה בעל רישיון ציד, מכיר את החוק ויודע את המותר והאסור ומה הגבולות שבהם רשאי הוא לממש את רישיון הציד שניתן לו. ניתן היה לצפות שהמערער מס' 2 יקפיד הקפדה יתרה.

באשר למערער מס' 1 טען ב"כ המדינה שאין לו כלל רישיון ציד.

עוד הוסיף ב"כ המדינה שההקפדה לצאת לציד ברישיון בלבד נובעת מן הצורך בשמירה ובפיקוח על החי והצומח, והיציאה לציד ללא רישיון פוגעת בתכלית זו.

המדובר ב- 7 חוגלות שנמצאו ברכב, ואין ספק כי שני המערערים יצאו לאזור המוכר כאזור ציד של חוגלות וזו היתה כוונתם. הערך הנפגע הוא ההגנה על חיית הבר וערך זה נפגע.

ב"כ המדינה עתר בפני בית משפט קמא להטלת קנס בין 7,000 ₪ ל- 12,000 ₪, מאסר על תנאי וחילוט הנשק ששימש לביצוע העבירה.

ב"כ המדינה הניח בפני בית משפט קמא פסיקה רלוונטית.

ט. הסנגור טען בפני בית משפט קמא כי העבירה של החזקת חיית בר מוגנת היא עבירה של ברירת משפט שהקנס עליה 761 ₪. באשר לציד חוגלות הרי מדובר בחיית בר שניתנו לגביה היתרי ציד. לטענת הסנגור, נמנע ב"כ המדינה מלהגיש חוות דעת בעניין זה.

עוד טען הסנגור, כי המערער מס' 2 נכה צה"ל ששירת במשמר הגבול למעלה מ-30 שנה, ובשטחים למעלה מ-10 שנים וכן שימש המערער מס' 2 גם כמדריך ירי. זו מעידתו הראשונה, אין לחובתו הרשעות קודמות ומדובר במי שהחזיק רישיון ציד ורישיון כלי ירייה למעלה מ-20 שנה ללא גרימת נזק לטבע.

הסנגור גם הגיש תעודת הערכה ואסופת חוות דעת של מפקדי המערער מס' 2, והוסיף שעקב כתב האישום הוטלו הגבלות או בוטלו כלל רישיונות כלי היריה של המערער מס' 2.

לגבי מערער מס' 1 ציין הסנגור, שהלה היה במועד ביצוע העבירות כבן 18 פלוס, עם בעיות רפואיות, סובל ממחלה כרונית וקיבל פטור מגיוס לצה"ל. הגם שיוחסה למערער מס' 1 גם עבירה של ציד ללא רישיון ציד, הרי חלקו בפועל מזערי ומינורי.

י. הסנגור הפנה אף הוא לפסיקה רלוונטית לתמיכה בטיעונו. לדעת הסנגור ראוי שהקנס לא יעלה על 4,000 ₪. לגבי חילוט הנשק עתר הסנגור לכך שהנשק יוחזר למערער מס' 2 שכן מדובר במעידה חד פעמית. כלי הנשק עלה למערער מס' 2 אלפי שקלים. כמו כן לטענת הסנגור אין הצדקה בנסיבות העניין להטלת מאסר על תנאי מה גם שזו הרשעתו הראשונה של המערער מס' 2, ומאז האירוע חלפו כשלוש שנים, כשבמהלך תקופה זו לא בוצעה כל עבירה על ידי המערערים, והם מביעים חרטה.

ניהול ההוכחות, כך טען הסנגור, אינו אמור להיזקף לחובתם של המערערים.

הסנגור חזר והדגיש, שלגבי ציד חוגלות ניתנו היתרים. אמנם למערער מס' 2 אין היתר לציד חוגלות, אך אין סיבה שיפלוהו לרעה.

המערער מס' 2 הביע צער בפני בית משפט קמא וביקש להתחשב במצבו.

י"א. בגזר דינו מיום 20.9.15 עמד בית משפט קמא על כך שהמערערים צדו 7 חוגלות שנמצאו ברכב, דהיינו, כמות גדולה של חוגלות, ובכך פגעו בערכים החברתיים של שמירה על הטבע וההגנה על חיות הבר המוגנות, ולרבות הצורך לקיים רגולציה בנושא הצייד ורישיונותיו. בית משפט קמא ראה בחומרה את העובדה שהציד התבצע ביום הכיפורים דווקא.

י"ב. מתחם הענישה נע לדעת בית משפט קמא בין קנס של 7,500 ₪ לבין 12,000 ₪. באשר לנסיבות שאינן קשורות לעבירה ציין בית משפט קמא, שלמערער מס' 2 היה רישיון ציד כללי באותה תקופה, אך לא

לגבי חיות הבר המוגנות נשוא כתב האישום, משמע חוגלות.

למערער מס' 1, בנו של מערער מס' 2, לא היה רישיון ציד כלל. המערערים לא הודו בהזדמנות הראשונה ולא נטלו אחריות על מעשיהם אלא בתום פרשת התביעה.

י"ג. בית משפט קמא הביא בחשבון, שהמערער מס' 2 תרם למדינה בשירותו במסגרת משמר הגבול. תעודות על כך הוגשו. עם זאת, כך העיר בית משפט קמא, מצופה ממי שמשרת במסגרת רשויות אכיפת החוק, להיות ער להוראות החוק ולא לעבור עליהן.

י"ד. באשר לפסיקה הרלוונטית סבר בית משפט קמא, שפסק הדין ב- ע"פ (מחוזי נצרת) 25370-03-13 (מיום 28.5.13) מהווה פסק דין מנחה שראוי ליישמו בשינויים המחויבים. באותו מקרה חולט הרובה בו בוצעו העבירות, אך שם מדובר היה בנאשם שלא היה לו רישיון ציד למעלה מ- 10 שנים. בפועל החזיק הנאשם שב-ע"פ 25370-03-13 הנ"ל, 4-5 שנים בלבד ברישיון ציד, ולא היה רישיון ציד ברשותו בשעת ביצוע העבירות.

לעומת זאת, בענייננו, המערער מס' 2 הוא הבעלים של הרובה נשוא כתב האישום, והיה בעל רישיון ציד בתקופה האמורה, וכן במשך מספר שנים לא מבוטל, ולא נצטברו לחובתו הרשעות בעבירות דומות או בעבירות כלשהן כנגד הסביבה.

לפיכך הטיל בית משפט קמא על כל אחד מן המערערים קנס בסך 10,000 ₪ או שלושה חודשי מאסר, בעשרים תשלומים, חתימה על התחייבות בסך 20,000 ₪, הורה על החזרת הנשק למערער מס' 2 בתנאי ששיג רישיון נשק + רישיון ציד ברי תוקף עד 20.3.16.

ט"ו. על גזר דין זה מונחים בפנינו הן ערעור המדינה (ע"פ 4104-44-15) והן ערעורים של המערערים (עפ"ג 36884-11-15).

בערעורה טוענת המדינה, כי טעה בית משפט קמא משלא ציווה לחלט את הרובה ששימש לביצוע עבירת הצייד וזאת לפי סעיף 39(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), התשכ"ט - 1969, וסעיף 12(א) של החוק להגנת חיית הבר, התשט"ו - 1955.

ב"כ המדינה מפנה בערעור לשורה של פסקי דין בהם ציוו בית המשפט לחלט רובים ששימשו לביצוע עבירות ציד כמו בענייננו, ואף בעבירות פחות חמורות ובנסיבות הדומות, כך נטען, לנסיבותיו האישיות של המערער מס' 2, בדגש על העדר עבר פלילי.

ט"ז. לטענת המדינה בהחלטתו שלא לחלט את הרובה סטה בית משפט קמא ממדיניות ההלימה וההרתעה בעבירות הצייד כפי שביטאו בתי המשפט המחוזיים בהחלטותיהם, וחומרה יתרה יש לראות בכך

שהמערערים צדו 7 חוגלות, יצאו במכוון לאזור המוכר להם כאזור גידול חוגלות, ואת העבירות ביצעו דווקא במהלך יום הכיפורים שהוא מועד ייחודי בחגי ישראל ומעטים הם האזרחים המסתובבים בשטח ובכלל זה גם אוכפי החוק. מכאן שכוונת המערערים הייתה לחמוק מעינו של החוק.

המערער מס' 2 היה בעל רישיון ציד ומכאן, כך נטען, שהיה מודע לאיסורים החלים על ציידים ובחר לעשות דין לעצמו והתעלם מהוראות החוק. נקיטת גישה סלחנית בענישה, ובכלל זה בחילוט כלי הציד ששימשו את העבריינים, יש בה פגיעה ממשית באלמנט ההרתעה של העבריינים בפוטנציה ופגיעה באוכלוסיית חיות הבר בישראל.

עד כאן תמצית טענות המדינה בערעורה.

י"ז. ערעורם של המערערים מוגש כנגד חומרת גזר הדין וכן כנגד החלטת בית משפט קמא מיום 20.9.15, לפיה נדחתה בקשת המערערים לגילוי רשימת ההיתרים שניתנו על ידי המשיבה לציד חיות בר מוגנות ובכלל זה חוגלות, מיום 1.9.08 ועד הגשת הבקשה.

באשר לקנס טוענים המערערים, שהוא גבוה ללא התאמה לעבירות בהן הם הורשעו.

י"ח. באשר לבקשה לגילוי חומר ראיות או מסמכים נטען, שאילו היה בית משפט קמא נענה לבקשה הייתה תוצאת פסק הדין שונה. המערערים טוענים, שלראשונה בתקנה 2 לתקנות הגנת חיית הבר (הוראות שעה), התש"ס - 2000, נאסר ציד חוגלות מ- 1.9.00 עד 31.12.05 למעט על פי היתר, והכוונה להיתרים פרטניים הניתנים על ידי רשות הטבע והגנים הלאומיים לפי שיקול דעתם הבלעדי.

בשנת 2006 תוקנו התקנות הנ"ל כך שהחוגלה הפכה לחיית בר מוגנת שניתן לצוד אותה מכוח היתר על פי סעיף 3 של החוק להגנת חיית הבר, התשט"ו - 1955.

י"ט. לטענת המערערים, מפלה ההסדר החדש לרעה בין ציבור הציידים ופותח פתח לרמיסת זכויות הציידים המשלמים אגרת רישיון ציד בסך כ- 1,300 ₪ לעונת ציד, ההסדר אינו מבוקר ובעזרתו ניתן להפלות בין אדם לאדם, את האחד להאשים ואת האחר לפטור מאשמה.

מוסיף ב"כ המערערים, שפנייתו לקבל תעודת עובד ציבור בדבר ההיתרים שניתנו על ידי המשיבה או עובדיה לציד חיית בר מוגנת לא נענתה, הגם שעל רשות ציבורית לפעול בשקיפות כלפי אזרחיה ולמנוע אפליה בין הציידים.

לטעמו של ב"כ המערערים רשימת ההיתרים לציד חיית בר שהנפיקה המשיבה היא בגדר חומר חקירה רלוונטי ביותר, ועל המשיבה היה להעבירה לעיון המערערים.

עוד נטען בערעור, שהמחוקק לא הגביל את המועד להגשת בקשות לפי סעיף 74 של חוק סדר הדין הפלילי.

כ. בנוסף נטען על ידי המערערים, שחובת הגילוי מוטלת על המשיבה גם מכוח סעיף 7 לחוק חופש המידע, התשנ"ה - 1998, ועל בסיס חוק יסוד כבוד האדם וחירותו. המצאת רשימת ההיתרים, כך טוען ב"כ המערערים, לא תגרום נזק ולא תכביד על המשיבה ותבהיר את המדיניות הנקוטה בידי המשיבה, ולא הוברר מדוע מנסה המשיבה להסתיר רשימה זו.

מתן היתרים לציד חיות בר מוגנות מחד גיסא, והגשת כתב אישום נגד אדם שצד חיות בר מוגנות, מאידך גיסא, יש בהם משום אכיפה סלקטיבית, שכן היא פוגעת בשוויון. עוד נטען בערעור, כי זכותם של המערערים לניהול משפט הוגן טומנת בחובה זכות לקבלת כל ראיות התביעה ובכלל זה רשימת ההיתרים שניתנו על ידי המשיבה לציד חיות בר מוגנות.

כ"א. ב"כ המערערים הוסיף והגיש בקשה לתיקון הודעת הערעור לפי סעיף 204 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982, במטרה להתיר למערערים לצרף המלצות של מפקדי המערער מס' 2 מתקופת שירותו במג"ב, תעודות סטודנט של בתו ובנו של המערער מס' 2, תעודת מדריך ירי של המערער מס' 2, ודף מחלות של רעייתו של המערער מס' 2.

ב"כ המערערים ציין, שמסמכים אלה לא צורפו להודעת הערעור בהיסח הדעת, אך הוצגו לבית משפט קמא.

כ"ב. בישיבת בית המשפט שהתקיימה בפנינו ביום 17.12.15 שמענו את תמצית טיעוניהם של ב"כ שני הצדדים. ב"כ המדינה הדגיש את טענתו לפיה ההחלטה בדבר החזרת הנשק למערער מס' 2 בטעות יסודה.

עוד טען ב"כ המדינה, כי צדק בית משפט קמא באשר לגובה הקנס שאמור להיות ברף העליון של מתחם הענישה, וזאת לאחר שבית משפט קמא כבר הביא בחשבון את הנסיבות האישיות.

כ"ג. ב"כ המערערים חזר אף הוא על תמצית טענותיו ועמד על האבחנה בין הפסיקה עליה התבסס ב"כ המדינה בטיעונו לבין נסיבות המקרה שבפנינו.

ב"כ המערערים הדגיש, שהמערער מס' 2 מחזיק ברישיון ציד יותר משני עשורים, מבלי שהורשע בעבירה כלשהיא. כמו כן חזר ב"כ המערערים על כך שביקש מבית משפט קמא להורות לב"כ המדינה למסור את רשימת ההיתרים שהיא מנפיקה לציד חוגלות והוסיף, כי ברשות ב"כ המדינה מצויה חוות דעת לפיה אוכלוסיית החוגלות נפגעה, אך בחוות דעת זו גם נכתב, כך לטענת ב"כ המערערים, שניתנו היתרים, ואילו ב"כ המדינה נמנע מלהגיש חוות דעת זו.

כ"ד. בתשובתו חזר ב"כ המדינה על עמדתו לפיה יש להורות על חילוט הנשק. באשר לעניין ההיתרים לצוד חוגלות טען ב"כ המדינה, כי לפי בירור שערך הרי מאז שהחוגלות הוכרזו כחיית בר מוגנת לא ניתנים היתרי ציד לגביהן. הרשות מקפידה שלא ליתן היתרים כדי למנוע טענות אפליה אפשריות בין ציידים וככל שנמצא צורך לבצע דילול מקומי הרי הוא מתבצע על ידי פקח של הרשות ולכן אין ניתנים היתרים.

כ"ה. ב"כ המערערים הגיב וטען שאין זה מתקבל על הדעת שתינתן לפקחים אפשרות לצוד חוגלות שהרי פקחים אינם ציידים ולכן אסור להם לצוד. אף אין זה צודק שהרי תמורת רישיון לצוד משלם הצייד אגרת רישיון בכל שנה.

כ"ו. ב"כ המדינה הפנה בתשובתו לדברים אחרונים אלה להוראת סעיף 3 של החוק להגנת חיי הבר, התשט"ו-1955, המקנה סמכות לשר החקלאות ליתן רישיון ציד לצרכים של מדע, רביה, שמירת האיזון, מניעת נזקים לחקלאות, מניעת סכנה לאדם וכיו"ב, אך לא במסגרת ציד להנאה.

עד כאן תמצית טענותיהם של ב"כ הצדדים.

כ"ז. נתייחס תחילה לבקשתו של ב"כ המערערים להורות למדינה להמציא את רשימת ההיתרים לציד חוגלות שהנפיקה המדינה מ-1.9.08 עד מועד הגשת הבקשה, סוגיה לה הקדיש ב"כ המערערים חלק נכבד ביותר מערעורו, זאת בנוסף לטיעון בעל פה שהעלה בפנינו.

כ"ח. כזכור, הסביר ב"כ המדינה, בישיבת יום 17.12.15 שמאז הוכרזו החוגלות כחיית בר מוגנת אין מונפקים היתרי ציד לחוגלות, וככל שיש צורך בביצוע דילול מקומי של אוכלוסיית החוגלות מתבצע הדבר על ידי הפקחים עצמם בשים לב להוראת סעיף 3 של חוק הגנת חיי הבר, התשט"ו-1955 המסמיכה את שר החקלאות ליתן היתרים כאמור לצרכים המוגדרים בסעיף.

ואולם, אף אם נתעלם מהסבר זה סבורים אנו כי צדק בית משפט קמא בהחלטתו מיום 20.9.15 (עמ' 30 לפרוט') שדחתה את בקשתו זו של ב"כ המערערים, בנימוק ש**משוורשעו** המערערים על פי הודאתם, אין עוד מקום להורות בשלב הטיעונים לעונש, על המצאת המסמך המבוקש/הראיה המבוקשת. עוד ציין בית משפט קמא בהחלטתו זו, שאם סבר הסנגור שיש בידו לבסס טענת הגנה מן הצדק היה עליו לעשות כן, ולהגיש את הבקשה הנדונה מבעוד מועד.

כ"ט. אנו מפנים לדבריה של כב' השופטת (כתארה אז) מ. נאור ב- בש"פ 3484/04 **מרדכי חזן נ' מ"י** (מיום 21.4.04):

8". **אכן, החוק אינו קובע מועד להגשת בקשה לעיון בחומר החקירה כאמור בסעיף 74, אך באת כוח העורר לא חלקה על כך שבהעדר נסיבות מיוחדות יש להגישה**

בסמוך להגשת כתב האישום ועם מתן האפשרות לעיין בחומר הראיות. כך יש ללמוד גם מהגיונם של דברים וגם ממקומו של סעיף 74 בחוק סדר הדין הפלילי. זהו הכלל, אך אין לך כלל שאין לו חריג. יכולות להיות נסיבות יוצאות דופן בהן יש הצדקה לסטות מהכלל, כגון, כשמתברר במהלך המשפט שלא כל חומר החקירה הועבר לסניגור. אין בכוונתי למצות את רשימת החריגים. בתי המשפט כוחם עמם לעשות צדק. ואולם, חלופי סניגורים, כשלעצמם, אינם סיבה לסטות מהכלל הרגיל.

הגשת בקשה לעיין בחומר חקירה במהלך שמיעת הראיות (קל וחומר לקראת סיומן) משבשת סדרי משפט תקינים. לא השתכנעתי כי במקרה שלפנינו הייתה הצדקה לסטות מהכלל הרגיל, ובכך די כדי לדחות את הבקשה. אציין כי בהליך נאשמים נוספים, ואין הם צריכים להמתין להכרעת הדין בשל כך שהעורר שבפני הגיש את הבקשה בשלב בו הוגשה." (ההדגשה שלנו).

ל. בענייננו, נשמעה פרשת התביעה בפני בית משפט קמא עד תום.

ביום **12.2.15**, בטרם החלה פרשת ההגנה ביקש ב"כ המערערים, כי בית משפט קמא יאפשר למרשיו לחזור בהם מכפירתם ובית משפט קמא נענה לבקשה זו.

ביום 2.7.15 הודו המערערים וניתנה הכרעת הדין לפיה הורשעו המערערים.

הבקשה בכתב להמציא מסמך או ראיה לפי סעיף 74 של חוק סדר הדין הפלילי הוגשה בפני בית משפט קמא רק ביום 2.8.15, משמע, כמחצית השנה לאחר שהמערערים ביקשו לחזור בהם מן הכפירה, וכחודש לאחר שהמערערים הודו בעובדות כתב האישום וניתנה הכרעת הדין לפיה הורשעו.

ל"א. אין במקרה שבפנינו נסיבות מיוחדות כלשהן שיש בהן כדי להצדיק העלאת בקשה זו בשלב שלאחר ההרשעה (על פי הודאת המערערים בעובדות כתב האישום) וכאשר אמורים להישמע הטיעונים לעונש.

לא נטענו בפנינו, אף לא בבקשה בכתב שהונחה בפני בית משפט קמא, ולא בטיעונו בעל פה של ב"כ המערערים בפני בית משפט קמא, נימוקים שיהא בהם כדי להצביע על נסיבות יוצאות דופן שעשויות לבסס הצדקה לסטות מן הכלל לפיו בקשה מעין זו יש להגיש בסמוך להגשת כתב האישום.

לפיכך, בדין דחה בית משפט קמא את בקשת ב"כ המערערים להמצאת ראיה/מסמך.

ל"ב. לעיצומו של ענין, ולמרות הטענות הרבות שהועלו בפנינו, לא ראינו מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא.

כל אחד משני הצדדים הניח בפנינו פסקי-דין לגיבוי עמדתו, זה בכה וזה בכה, אך כידוע כל מקרה נדון לפי נסיבותיו האינדיבידואליות.

בענייננו, הפעיל בית משפט קמא כראוי את שיקול דעתו ואיזן בין הנסיבות לחומרה לבין הנסיבות האישיות שהועלו בפניו.

ל"ג. מחד גיסא, מדובר בציד של 7 חוגלות, שבוצע באזור שידוע כי מצויות בו חוגלות. למערער מס' 2 רישיון ציד מספר שנים לא מבוטל וחזקה עליו כי ידוע לו שאין לצוד חוגלות אלא על פי היתר.

נוסיף ונדגיש, כי עצם הטענה לפיה יש ציידים שמקבלים היתר המאפשר להם לצוד חוגלות, באופן המפלה ציידים שאינם זוכים להיתר לצוד חוגלות, אין בה כדי להביא להקלה בענישה שהרי בהעדר היתר כנדרש **אסור** היה למערערים לצאת לציד חוגלות, ולמעשה המערערים עשו דין לעצמם, ואין הם ראויים להקלה בענישה.

ל"ד. מאידך גיסא, יש להביא בחשבון את תרומתו של המערער מס' 2 למדינה בשירותו ארוך השנים במשמר הגבול, בשים לב לתיעוד שהוגש, והיותו בעל רישיון ציד שנים ארוכות מבלי שנצטברו לחובתו עבירות כלשהן.

אכן, למערער מס' 1 כלל לא היה רישיון ציד (ולכן מערער זה אף הואשם והורשע בעבירה של

ציד ללא רישיון ציד), אך יש להביא בחשבון את גילו הצעיר, כבן 18 במועד ביצוע העבירה.

בית משפט קמא שקל כראוי את הנסיבות הרלוונטיות והגיע למסקנה לפיה ראוי, מחד גיסא להטיל על המערערים קנס לפי הרף הגבוה של המתחם, ומאידך גיסא להורות על החזרת הנשק נשוא העבירות לידי המערער מס' 2 בכפוף להצגת רישיון נשק + רישיון ציד בר תוקף.

איננו סבורים כי נפל בשיקול דעתו של בית משפט קמא פגם כלשהו, שיש בו כדי להצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור.

ל"ה. נוכח כל האמור לעיל אנו דוחים הן את ערעור המדינה (עפ"ג 4104-11-15) והן את ערעור המערערים (עפ"ג 36884-11-15).

ניתן היום, כ"ו טבת תשע"ו, 07 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.

המזכירות תמציא את העתקי פסק הדין אל:

ב"כ המדינה: עוה"ד ניר פיינר, הוד השרון.

ב"כ המערערים: עוה"ד חוסין זגייר, ירכא.

ש' ברלינר, שופט עמית

ב' בר זיו, שופטת

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד]